

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Sanctorum magnorum exemplo excite[n]t se ad humilia officia. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

Pergil. in
Vita.
2. par. c.
27.

39.

quo tam felici. Experta est hoc in se Beata Clara de Monte Falco, quæ dixit cuidam confidenter, Se velle occupari in vilissimis Monasterij officiis, quod experiretur orationem non perdi in talibus officiis sed augeri. Quocirca mirum non est magnum illum virum in Societate P. Andream Oniedum, qui ad Abassinos missus fuit, & Patriarcha Ethiopiarum obiit, præclaris dicendis sanctitatis exemplis antequam esset ad Societatem admissus, Deo vouisse, vt si in Societatem Iesu non recipere- tur, saltem ad obsequia propria Coadiutorum admitti postularet. Adferam formulam votorum ptopria eius manu scriptam, huiusmodi.

Roma 27. Iunij die Lune 1541. Ego Andreas de Oniedo Clericus Toletana Diocesis, non cum dolo, aut frivolo, sed sponte & libere voueo & promitto omnipotenti Deo, gloriosæ, Virgini Mariae & omni Curia caelestis, me persequi, secuturum & obseruaturum Ordinem Societatis Presbyterorum Iesu nuncupatorum, quorum Maior siue Superior Minister est Ignatius de Loyola, eorum Presbyterorum siue Societatis ad hoc expresso accedente consensu, & in suum consortium me volentium recipere. Quod si aliquo obstante, ratione, curis meritis non debeam in eorum Societatem recipi, ipsiq; Presbyteri consueverint pro tempore recipere aliquos (sub eorum tamen obedientia) pro ministeris Domus, vt scilicet Coquina, portæ, expensæ, aut pro seruitio Parrum & Societatis prædictæ, eorum similiter accedente consensu & voluntate ad infra scripta, promitto nihilominus & voueo Deo omnipotenti, me futurum vnum ex his perpetuum aut temporalem, ad prædictorum Patrum voluntatem, & prout Societatis fuerit consuetudo. Ita est (manu propria) Andreas de Oniedo.

Hinc apparet, quanti fecerit vir iste sanctus in Societatis historia multis in locis commendatus, Officia Coadiutorum nostrorum, ad quæ obeunda etiam se peculiari voto obstrinxit, si non admitteretur in numerum Presbyterorum. Sic scimus P. Hieronymum Natalem, aded S. P. N. Ignatio carum, & in Societate magnis muneribus perfunctum dicere solitum, (vt testatur noster Pater Rodericus) duobus tantum hominum generibus, se in hoc statu Religioso inuidere: primo Nouitii, qui nulli alij rei, præterquam vni suo in spiritu profectui vacent & intendant: Deinde fratribus domestica officia obeuntibus, quod liberam & exoneratam studij & curis mentem habeant ad die totâ orationi intendendum. Verissimum ergo est, per labores corporales & virtutes acquiri augeri que etiam deuotionem. Quocirca nõ sunt habendi pro distractiuis, nec fugiendi tanquã dissipantes collectionem internam, & deuotionis spiritum, sensum que pietatis.

Wading.
to 2. An.
A. 1262.
num. 14.

Benè itaque S. Bonauentura B. Egidio laico, socio S. Francisci, post eius mortem respondit sciscitanti: Nos simplices & idiotæ quidnam faciemus vt salus esse queamus? respondit: Etiam si nullam aliam homini gratiam conferret Deus, nisi vt ipsum dilige-

ret, sufficeret ei ad obtinendam salutem. Et Aegidius: Potestne, inquit, homo indoctus aquè atque doctus diligere Deum? S. Bonauentura respondente, posse etiam simplicem aniculam non minus diligere Deum, quam sacra Theologia benè doctum doctorem. Fr. Aegidius exiliens feruenti spiritu in hortum ingressus est, stansq; ab eâ parte qua ciuitatem respicit, alta voce clamauit: ð vos pauperula, simplices, & indoctæ anus, diligit Dominum Deum vestrum, poteritisq; maiores effici quam sit Fr. Bonauentura qui est Doctor celebris, & sacra Theologia Magister. Sicq; mansit illic immotus trium horarum spatio raptus in spiritu. Idem dictum sibi putent à S. Bonauentura nostri carissimi Fratres Laici, & ided magni faciant suum statum, præfertim, quia Deus Pater dixit S. Catharinæ Sc. dial. nensis: Si tu peteres à me, vtrum qui scientiã caret, ad hunc amorem (perfectum) attingere possit? absolue respondeo, quod sic est enim valde possibile.

CAPVT QVINTVM.

Sanctorum magnorum exemplo excitent se ad humilia officia.

Magnorum Sanctorum exemplis, debent excitari Fratres nostri Laici, ad humilia seruitia & ad labores corporales, libenter & diligenter, & constanter vsque ad mortem libe-
eundos & multiplicandos. Primum loco proponendi sunt nobis Apostoli ad imitandum: quorum nomine sic scribit S. Clemens Romanus: Qui in Ecclesia iuuenes estis, curate in omnibus rebus necessarios sedulo ministrare, cum omni sanctitate operari vestro vacate, vt omni tempore & vobis & egentibus suppeditare possitis, ne Ecclesiam Dei oneretis. Etiam nos quoque vacantes verbo Euangelij subiectas operas non negligimus: alij enim ex nobis piscatores sunt, alij scenarum artifices, alij agricolæ, nec vquam otiosi sumus. Et S. Paulus de se suisque Coapostolis scribit: Vsq; in hanc horam & esurimus, & sitimus & nudi sumus &c. Laborantes manibus nostris. Erat enim artis scenofuctoria, vt habetur. Act. 18. 3. Et de Fratribus Domini refert Eusebius ex Hegesippo, coram Domitiano fuisse vocatos, tanquam ex Dauidico & Regio sanguine prognatos, quos extinguere omnino constituerat. Qui cum manus ostenderent partim obrutas callis, partim laceras mechanico labore, ab omni suspitione rerum nouarum sine vllâ molestiâ dimissi sunt. S. Ludouicus Galliarum Rex singulis Sabbatis in abdium locum se conferebat, ibique pauperum pedes lauabat, abstergebat, & osculabatur, eodem modo & manus. Certis etiam diebus ducentis pauperibus cibum præbebat, antequam ipse comederet, & illis abundantibus cibum & potum ministrabat. Spiritus Barro interfuit, dum ab Episcopali curâ liber esset, habuit in more pascere gregem: quod Deus, fuisse

fuisse sibi acceptum humilitatis vile officium, miraculo declarauit. Nam cum dimissis per pacem ouibus, ipse orationi se daret, fures accurrerunt infidiaturi gregi, sed occultâ vi ligati, abcedere non potuerunt, donec supervenit Spiridion, & furum exprobrans cum diuina offensa coniunctum, eos oratione soluit à vinculis illis, non humanâ sed diuinâ manu eis iniectis, & donatos agno, liberos dimisit.

Sancti Crispinus & Crispinianus clarè genere & dignitate, Christianorum pauperum calceis reficiendis operam impendebant.

Scribit Sozomenus, Serapionem fuisse decem millium Monachorum Patrem, qui non contenti laboribus in suis Cœnobis peractis, extra Monasteria cum consensu illius, omnes ex laboribus propriis, quos præcipuè mœsis tempore, pro mercede manuum conquirebant, partem plurimam ad prædictum Patrem conferentes, reliquum in vsum pauperum destinabant. Hoc autem moris erat, non solum ipsi, sed & omnibus pene Aegyptiis Monachis, & mœsis tempore conducti fruges demeterent, atque ex eadem mercede, octogenos vnusquisque modios frumentis, plus minusve conquirat, & horum partem plurimam vsum pauperum offerant. Vnde non solum regionis ipsius indigentes alantur, sed & Alexandriam naves frumento onusta diriguntur, vel in carcerem conclusis vel reliquis peregrinis atque egentibus eroganda. Neque enim intra Aegyptum sufficiunt pauperes, qui possunt misericordia eorum & largitatis fructus absorbere.

S. Equitius Abbas, vt scribit S. Gregorius Papa, manibus propriis fœnum secabat. Gallicanus vir Consularis & Constantini Imperatoris gener, cum in Cœnobium Monachorum esset ingressus, ad omnia seruatorum ac famulorum munera, se propter Christum abiecit: pedes aliorum abluabat, pauimenta verbebat, aquam manibus dabat, vt scribit ex aliis Marulus. Romanus Imperator, teste Luitprando, cum à filiis regnandi cupiditate captis ad Monasterium detrusus, redargueretur à Monachis, quòd domum vereretur, Respondit: Luculentius regnare eum, qui seruatorum Dei humilitatibus deseruit, quam qui potentibus mundi peccatoribus imperat. S. Martinus

Episcopus Turonensis, famulo accumbenti, suis manibus ministrabat, saccos & calceos detrahebat. S. Fulgentius cum esset Abbas, teste eius discipulo, scriptoris arte laudabiliter utebatur, & palmarum foliis stibellos sapissimè contexebat.

S. Malachias Episcopus, in culinâ, mensaque Fratris seruebat, & ad mensam legebat, teste S. Bernardo in eius vita: ipse, inquit, in ordine vicus sua. Cœquinâ ministerio inserviebat: ipse Fratris cum recumberent ministrabat: inter succedentes sibi inuicem fratres, ad cantandum legendumque in Ecclesia, non se prateriri patiebatur, strenuè implens & ipse officium, loco suo, tanquam vnus ex illis. S. Ioannes Siliensis dicebat: iustum esse putari, dum sum adibus robusto corpore, ministrare & seruire Patribus, vt quando ero imbecillus, minime condemner, si mihi mi-

nistrant alij. S. Bernardus, vt scribitur in eius vita, Cum opus aliquod manuum fratres actarent, quod seu minor vsum ei, seu imperitia denegabat, fodiendo, seu ligna cadendo, & propriis humeris deportando, vel quibuslibet laboribus, aequè laboriosis illud redimebat. Vbi verò vires deficebant, ad viliora quaque opera confugiens, laborem humilitate compensabat. Et paulò post: mœsis tempore, fratribus ad secandum cum seruore & gaudio S. Spiritus occupatis, cum ipse quasi impotens, & nescius laboris ipsius sedere sibi & requiescere iuberetur, admodum contristatus, ad orationem confugit, cum magnis lacrymis postulans à Deo, donari sibi gratiam merendi. Nec sefellit simplicitas fidei, desiderium Religiosi: Continuo namq, quod petit, impetrauit. Et ex illo die in labore illo præ ceteris peritum se esse, cum quadam iucunditate gratulabatur, tanto in hoc labore deuotior, quanto se in hoc ipso, facultatem ex solo Dei dono reminiscerebat. De eodem scribit Cæsarius, cum clauso ostio calceos sibi inungeret, dæmon specie honesti hospitis monasterium intrauit, & vbi esset Abbas requisit. Ad quem cum vir sanctus oculos leuasset, dæmon clamauit: Vah qualis Abbas! certe magis deceret illius honestatem hospitibus occurrere, quam ad confusionem Fratrum suorum, in calceis inungendis occupari. Statim vir sanctus diuinitus agnouit, illum esse spiritum immundum, vnde cum rursus ad opus humilitatis rediisset, Spiritus nequam in aërem resolutus, disparuit, & à sancti Abbatis humilitate fugatus est.

Aphthonius laudatus à Theodoro, cum post quadraginta annos, quibus Monasterio præfuit, factus esset Episcopus, curam gerebat monachorum illorum, illic multos dies versans, interim pannos consuens vel lentem expurgans, vel frumentum abluens, vel aliquid tractans ex eis qua sunt eiusmodi. Et c. 10. de S. Theodosio ait: Labores semper augens laboribus, persequebatur eam quoque qua manibus sit operationem, nunc quidem sportellas, & vimineas crates contexens, nunc autem parua prædia in saltu efficiens, & semina deiciens, & illius quantum victui satis esset colligens: & alios quoque multos qui ad eum concurrebant, eiusdem habitationis & instituti socios ad eandem vitam deducebat. Memor enim vocis Apostolica, qua dicit: Noctu diuig, operantes, ne esse mus o-

ri alicui vestrum. Et: Manus hæc mihi, & us que erant mecum, suppeditarunt. Et ipse laborabat & hortabatur suos contubernales, vt cum animæ laboribus, corporis quoque labores coniungerent. Est enim absurdum, vt ij quidem qui aluntur in vitâ seculari se assligentes & laborantes, alant filios, & vxores, & tributa præterea conserant, & ab eis exigantur vestigalia, & Deo offerant primitias, & mendicorum pro viribus medeantur inopia; nos autem non quaramus ex laboribus, ea que sunt necessaria, sed sedeamus compressis manibus, alientis autem fruamur laboribus. Hæc & talia dicens, hortabatur ad operandum in tempore quod sunt præscripta. Diuina peragens officia, id autem quod intercedebat temporis, impendens operi.

Sic

47.
l. c. 4.

48.
hist. rel.
c. 5. lin.

49.

1. Theff.
3. 8.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

1. a. C. 1.
Apost.
cap. 67.

Sancti de veteribus Monachis affirmant, & Ecclesiastici historici. Quare tam multorum Sanctorum exempla laboribus manualibus dedicorunt, merito mouere debent ad imitationem, praesertim exempla Apostolorum. Ideo S. Antonius Abbas, vt ait Abbas Abraham apud Cassianum Coll. 24. cap. 11. differens cum quodam qui propriis manibus non laborabat, & improbabat hos labores, hoc inde damnum sequi dixit, quod fructu manuum tuarum, & iusta laboris proprii mercede defrauderis, & non permittaris secundum B. Apostoli Regulam, quotidianum victum tuis manibus preparare. quem ille, vltima Ecclesia Ephesiorum Principibus praecipua promulgans, se etiam sanctis Evangelicae predicationis studiis occupatum, non solum sibi, verum etiam his qui erant erga ministerium suum necessarios obsequii praeparandi, praebuisse se memorat, dicens: Ipsi scitis, quoniam ad ea quae mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istae. Quod tamen vt se fecisse pro forma nostrae vtilitatis ostendendum, ait: Non otiosi sumus inter vos, neque gratiam ab aliquo manducamus, sed in labore & satisfactione, nocte & die operantes, non quia non habuerimus potestatem, sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Denique maius his omnibus motiuus esse debet, ad commendandos labores manuum, quia Christus ipse in Regula proprio ore dictata S. Brigittae (quam Sancta Ecclesia agnoscit pro Regula a Christo ipso dictata in Breuiario) sic praescripsit laborem manuum, & illum laudauit in sanctissima sua Matre & Apostolis, & suo quoque exemplo comprobauit. Mater, inquit, omne tempus suum tribus distinxit temporibus; vnum, quo laudauit Deum ore suo, aliud, quo manibus suis ei seruebat, tertium, quo corporis infirmitati compatiens, necessaria tribuit ei iuxta modum: sic sorores omni tempore, quo Diuinus non interfuit, vel lectioni, & tale tempus fuerit, etiam manibus suis laborant, vt sicut mihi seruiunt ore, sic seruiant & reliquis membris. Et iste labor non sit ad aliquam mundi vanitatem, non ad aliquod proprium lucrum, sed sicut labor Matris meae, pro honore Dei, & Ecclesiae, vel pauperum vtilitate. Omnia autem opera sua facient, cum licentia Abbatis. Nunquid ego ipse eorum Deum sui in mundo sine labore? Nunquid non laboraui eundo, docendo, patiente? Nunquid Apostoli mei fuerunt sine labore? quibus bene omnia potuissent sufficienter dedisse, sed ipsi omnibus membris suis seruiuerunt mihi Deo suo, vt per laborem corporalem, aptiores essent ad laborem spiritualem. Quocirca bene scripsit S. Basiliius: Christus prima sua etate Parentum suorum imperio subiectus fuit, & labores corporis omnes a quo cum ipsi animo illis obediens tolerauit. Verisimile enim est eam homines illi essent, & iniuria & pietatis cultores, tamen, neque necessariis ad viuendum copiis satis instructi (quod ex praesepio intelligi potest, in quo venerabilis ille factus est solitus eos in assiduis corporis laboribus versari, & hac ratione quotidianum sibi victum quaritare. Porro Iesus, cum in his, vt diuina littera praedicant, esset subiectus, sine dubio in perferen-

dia etiam, vna cum ipsis, laboribus morigeram declarabat suam obedientiam. Nam, vt colligitur ex Evangelio Matth. 13. 55. Mar. 6. 3. Christus Dominus fabrilem artem cum Ioseph exercuit, quem fabrum fuisse praeter Barradium in cap. 2. Lucae Paulum Burgensem in c. 6. Matth. & Simonem de Callia l. 4. c. 2. omnes asserunt. Alij fabrum lignarium (quod Arabicus textus addit) vt Iustinus in dial. cum Tryphone, S. Chrysostomus apud S. Thomam in c. 1. Matth. & ipse S. Thomas in c. 13. Matth. Abulensis q. 81. in c. 13. Matt. Lyranus, Cathusianus, Iansenius, Maldonatus, Cornelius. Alij ferrarium, vt S. Hilarius can. 14. in Matth. S. Ambrosius l. 3. in Luc. Beda in c. 3. Marci S. Anselmus l. 3. in Luc. Sed S. Ambrosius verumque insinuat, aurificem vel murarium fuisse, putat Hugo. Sed si faber fuit, vilia faciebat. Hinc S. Iustinus l. c. Erat, inquit, aratra & iuga boum conficiens.

CAPVT SEXTVM.

Deus magni aestimat labores manuum.

LABORES corporales, seu manuales, fratrum Laicorum, valde aestimat Deus. Indicaui hoc Deus Pater S. Catharinae Senensis: Tu, & alij serui mei noueritis, qualiter & quomodo sacrificium de vobis mihi facere debetis. Dico sacrificium actuale pariter & mentale simul vnum prout vnum est vas cum aqua, quod alicui Domino praesentatur. Nam aqua sine vase praesentari non potest. Vas quoque vacuum Domino praesentatum non esset acceptum. Ita dico vobis, quia mihi debetis offerre vas istud, videlicet labores plurimos actuales, & alia corporalia exercitia sancta, quocumque modo mihi concedere placuerit vobis. Nec eligere debetis vestra voluntate tempus neque locum siue labores, vt vobis gratum est, sed vt mihi concedere placet. Sed istud vas omnino debet esse plenum, videlicet omnia tolerando cum amoris affectu, atque patientia vera, defectus vestri proximi, cum odio tamen & displicentia peccatorum (scilicet non curando, si quis tuos labores carpat, vel parui aestimet.) Tunc isti labores, quos tibi nomine vasis appellauit, reperiuntur aqua gratiae plenae, quae confert animae vitam. Et ideo in hac quoque vita remuneratur modis miris. Supra vidimus ab Angelo numeratos esse cuiusdam Eremitae laborantis in portanda prope aqua passus. Et nostri Fratris Rodriguez fratem praefatigatione pedestris itineris sudantem, esse a Beatissima Virgine candidissimo lintheo abstersam, cum praefatio non posset Patris iunioris gressus & passus aequare, ac ideo praefat debilitate, in monticulo quodam confedisset. Fratrem nostrum Murarium splendidiore manus post mortem habentem, a Patre Petro Scarga esse visum. Sed non desunt alia huius diuini fauoris argumenta, quibus honorat etiam

1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200

65.
dial. c. 12.

num. 14.

iam